

mene tabe i Priis, Pengesæsenet synker, Crediten tabes, Skattedredningen standser, og Restancerne vore, saa kan Staten komme til at tage en saadan Eiendom for Gjæld, ligesom vi talte om forleden Dag, den tog de 119 Godser, saa kan den tage igjen disse Mellemmand eller Bondearistokrater, og sætte Bestyrelser over disse Gaarde paa 20 Tdr. Hartkorn paa Statens Regning. Er Staten tjent dermed? Nei, har man derimod jævne Eiendomme af jævn Størrelse, nogle mindre, nogle større, nogle meget smaa, saa passer Enhver Sit og svarer, hvad han skal, og holder ud til det Yderste, saa at Staten kan faae Sit, og han derved soutinere sit Eget. Det er den naturlige og rette Gang for en selveiende Befolkning. Gjør man derimod Grændsen for stor eller aldeles fri for Jordsammenlægningen, da har man overladt det aldeles til Befolkningen selv at raade Bod paa de truende Farer. Det er det, jeg mener, at en saadan Lovgivning maa vogte sig for at gjøre.

Indenrigsministeren: Det er kun et Par Bemærkninger, jeg skal gjøre. Forsaavidt som der er anket over, at der er opstillet en Mellemgrad ved Udstykningsen af større Gaarde, saa veed jeg ikke, om det har været den ærede Rigsdagsmands Mening, at vi ogsaa i den Henseende skulle have en Evangslov. Jeg veed ikke, hvoraf det kommer, at de, som tale meest om Frihed og Lighed, de tale ogsaa om Evangslove. Jeg troer, at, naar vi ville Frihed for os selv, saa skulle vi ikke lade den bestaae deri, at vi kun skulle have Frihed til at fordre og gjennemføre Alt, hvad vi ville, men vi skulle give Frihed uden Evang (Hør!). Naar man har troet, at Bestemmelserne i § 1 med Hensyn til Sammenlægningen skulle være saa særdeles fordeeltige, navnlig for Godseierne, maa jeg gjøre opmærksom paa, at det jo virkelig er en Indskrænkning i det for Diebliffet Bestaaende, da det er Indenrigsministeren overladt efter Stjøn, at tilstaae Sammenlægninger, som han vil. Forsaavidt den ærede Rigsdagsmand for Ringkjøbing Amts 1ste Valgkreds (B. Schøler) har doleret over den store Tilbagegang, der efter hans Mening skal være skeet ved Lovudkastet, maa jeg meget beklage, at den ærede Rigsdagsmand ikke har læst Lovudkastets § 19,

hvor det udtrykkeligt er sagt, „at det fremdeles vedbliver som hidtil efter Loven af 4de Juli 1850.“ Bestemmelsen i § 11 sigter til det Tilfælde, at en Mand af en eller anden Grund skulde ønske at afhænde saa ubetydeligt et Jordstykke, at det ikke engang kunde ansættes til $\frac{1}{4}$ Album Hartkorn. I saa Tilfælde er der foreslaaet, at Indenrigsministeren ligesom hidtil skal være bemyndiget til at tillade Afhændigelsen, uden at det bliver sat i Hartkorn, naar der blot bliver fastsat en aarlig Grundafgift, som skal svares til den Eiendom, som det samlede Hartkorn fremdeles kommer til at paahvile.

J. N. Hansen: Maa jeg bede om Ordet, for at gjøre en kort Bemærkning.

Formanden: Den ærede Rigsdagsmand har Ordet.

J. N. Hansen: Med Hensyn til, hvorvidt jeg vil have Herregaardene udstykkede ved en Evangslov, saa troer jeg, det ligger aldeles klart, idet jeg henvendte mig til Ministeren, at jeg ikke kan have meent en Evangslov; han har jo erklæret sig aldeles bestemt imod saadanne Evangslove, og som Følge heraf kan jeg ikke henvende mig til ham om en Evangslov.

Deergaard: Naar man har talt saa meget om denne Lovs Betimelighed eller Ikkebetimelighed, synes mig, man i alt Fald ikke burde have seet hen til Fæstegodsset alene og til de Følger, som Fæstets Overgang til Selveiendom vil medføre; man maa derimod efter min Mening i det Mindste tillige tage Hensyn til Selveierclassen, der dog vistnok udgjør det overveiende Antal Jordbrugere her i Landet. Læger man nu Hensyn til Selveierne, kan neppe nogen Sagkyndig tvivle om, at Trangen til en saadan Lov som den foreliggende er overordentlig stor. Man har nemlig paa mange Steder, navnlig i Jylland, søgt paa alle mulige Maader at omgaae den hidtil gjældende Udstykningslov, forsaavidt den opstiller Forbud mod at udstykke under et vist Areal; i et Amt seer man saaledes en stor Mængde Udstykningsloven at have fundet Sted under Navn af Bortforpagtning eller Overdragelse i Arvesæfte paa 200 Aar, ved hvilke Transactioner man har søgt at omgaae de tvingende Bestemmelser i Udstykningsloven. Dette forekommer